

slutit hafwer / huru wide han sina Sysslor vsh-
rättat och sitt Embete effterkomit hafwer / och när
thet alt aff the andre tre Borgmästarna och the ras
Rådhmån öfversedt / och ransakat är och således
han sin Examen vshstått hafwer / sätter han sigh v
thi sitt ställe nedher / och theer näst vpstigher then
andre Borgmästaren medh sin tilförordnade / och
på samma sätt som then förra framställer sigh til
Examen, sammaledes och then tridie och fierde. När
the nu således then ena effter then andre examine-
rat hafwa / befinnes hwilken sligtigh eller försumme-
ligh twarit hafwer / och theer så någon Förändring i
theras embeter skee skal / kan thet til angående Wal-
borgmässe tjdth företagas och tillänna gifwas / 2c.

Ordning och Stadga / huru
ledes Kiöphandelen och Handewerken
rätt delas / och vshi ordenteligit och godt Tilstånd
komma måtte / Giord och slutit vshaff Edle och Wälb: Herre
Herr Claas Flemming / til Willnäs och Mornäs 2c. Sveriges Riktes
Råd / Admiral och Stockholm Stadz Gubernator, sampt Borgmästare
och Råd the samnastådes / och vppå Stockholms Rådhs
stuswa publicerat, Åhr 1635.

Såsom thet Fäderneßlandet och
hela Konungariket märckeligen bättnar /
f gang

gangnar och bepryder / at Köpstädh^{er} i Landena
förköffras / tilwåra och florera: Alltså ligger thet
theras Förmån och Magistrat storligen macht vp-
på / at the medh högghsta winlegning sigh ther om
beslitta / och ther hån trachta / at Städerna som sage
år / genom theras sligt / tilwåra / och thes Inbyg-
giare genom en redeligh och ordenteligh Handel och
Hantering förköffras / och alt således vthi ett godt
Tilstånd och Förmågo lefwa måtte. Hvilket för-
nemligen sker när Magistraten tilseer / at alla Ord-
ningar / ostick och olagh / som them trycker / och til
theras Wälstånd hindrar / affstaffas och fördem-
pas / at the i samma Stadh medh godh Ordning
och andra behörlighe Medel / som en wälbestält Po-
litia fordrar och kräftwer / hulpne och försorgde blif-
wa / ty vthaff Slagh och Ofseder måtte godh Lagh
och Ordning förorsakas och upkomma / så frampt
elliest vthi Regimentet skal skickeligē och wäl tilgå.
Och såsom en råtskaffens borgerligh näring och för-
köffringz Medel i thesse tvenne stycker består / så-
som äre Köpenstap / och Handtwärtzbrukande:
Alltså är nödigt at the för all ting så stälte blifwa / at
then them idla och redeligen bruka wil / må sin nä-
ring och förköffring ther aff hafwa at förmoda /
hålst medan man förnimmer them vthi sådant o-
lagh och misbruuk wara kompone / at the vthan an-
seen

seenligh Förbättring och Reformation ingalunda
bestå/och Stadenom medh thes Inbyggjare til nå-
gon förkofring wara kunna. Ty ändoch at köpen-
skapen en sådan handering är / och ett sådant nå-
ringz medel / at thet igenom når thet rätt brukat
blifwer / icke allenast Privat personer/hela Familier,
store Städer/ vthan och jemväl hele Regementen
florera och vppehåldne blifwa/ så seer man lijkväl
huruledes then hoos sombligom/ såsom hoos of-
ringa achtat/ illa förestådt och handterat warder/at
wij thet aff, icke til thet ringaste såsom våra Gran-
nar/och andra florerande och wälbestälte Respu-
bliqver prospera kunna/ orsaken thet til såsom man
fornimmer/ skal förnembligen wara: 1. Theras
Dwetenheet och Oförstånd som thet medh vngåås
wela: 2. Theras ilwilja och olaga handel/ som thet
någorledes förstå och misbruula. Swadh theras
Dwettenheet widkommer/ så förorsakas then först
af theras onda och obetänckte vpuchtelse/ i thet the
icke såsom andra/ aff Barndomen thet til håldne/
och thet vthi ofwade warda/ vthan twert emoot
sina vnga åhr förby gåå och försljta/ somblige så-
som the thet rjklaste åre / medh Lust och Junckere-
rande/ somblige i lättie och andre saker medh obe-
tänckt modh/ hwar vthaff hånder/ når jom så ål-
deren fordrar/ at the til en wiß Stat tråda skola/

och the så til Köpenstapen gräpa/ fara the ther
medh om/ såsom medh en ting then the aldrigh för-
städt eller lärde hafwa/ och blifwa således vthaff
them Fremmandom fixerade och bedragne/ både vthi
Warurnas vplöpande och vthsäljande / icke we-
tandes huru the medh hwar och en Waru i synner-
heet omgås skola/ hwadh thes rätta wärde är/ hu-
ru the gode ifrån thet elaka skilia/ och huru the thes
Fremmandes Mått/ Wicht och Alln förstå skola.
Och emädan the ey heller weta hwars och ens wa-
rurs Ursprung/ och hwarest the warur som the vplö-
pa skola/ minst/ och them the vthsälja måst gälla/
blifwa the allenast vthan widare efftertänckande/
wedh the nermaste och wanligste Tyfste Köpstäder/
såsom Lybeck/ Dantzich/ och kan see Hamborg/
och ther för dubbelt wärde vpborge/ the warur som
igenom två eller tre mans Hand allaredho gängne
äro/ och them här hoos of än en gång så dyrt vth-
prångla/ hwar vthaff icke allenast the sielfwe medh
tydhen ruinerade blifwa/ och stoor stadha affta-
gha/ vthan mehre the som löpa skola/ såsom alla
ständer/ i synnerheet och hela Regimentet i gemeen.
Then andra thes obetänckte handel (then the
doch för en synnerligh wälbestält floot köpenstap
hälla) består ther vthi / at the emoot alla andre
Nationers bruuk och godhe Ordningar beslijta sigh
alle

allenast om/vthan någon vnderstedh och ähskild-
nat/ at ihopa sambla vthi en Gatuboodh alla the
varur/ både Inlänste och Bihlänste/ bådhe små
och stora/ alt thet som sällias kan/ och göra säle-
des ett Hökerij/ och Månglerij/ vthaff en redeligh
och vprichtig Kjöphandel/ tänktandes sigh ther
aff märketigen prosperera kunna/ men hwadh o-
redha och stadha här aff fölter/ är klarare än thet
widlöffteligen behöfues at deduceras, Thet Swen-
ste Ordspråket gör nogh fyllest som lyder: Then
ther många Jern i Elden hafver måtte ett tera för-
bränna. Ther aff fölter och at ther någon wälfig-
nat blifver/ och til något Capital kommer/ söker
han ther medh sin handel så amplificera, och alle-
handa Warur/ såsom Klåde/ Sijdentyggh/ Fiff-
warur/ Salt/ Wijn/ Jernredskap/ och in sum-
ma alt thet som sällias kan/ så at i hopaslagga/ at
han kan bastant finnas och fournera Köparen alt
thet han behöfver/ hwarvthaff han lätteligh dra-
gher Landet til sigh/ och at således vppehåller then
Handel allena/ hwar medh halfwa Stadhen och
månge hans fattighe Medhborgare sigh redeligen
och wäl nära kunde/ &c. Och emedan ther aff och så
en stor stadha föllter/ at våra Swenste Barn icke
blifwe vthaff Bngdomen til köpenstap håldne/ så at
the therigenö bruul och försarenheet redeligen lära
f ig kun.

kunde/ vthan the twert emoot / seer man at så män-
ge Köpman här i Staden äre sigh alla medh Tyske
och Skotske Dränger behielpa/ hwilke sedan the
här i Sverige äre upfödde wordne/ och här wår
Lagh och Sedher lärde/ sampt Landzens Lägen-
heet och Köphandelens tilstånd här hoos of för-
farit hafwa/ dragha the som offtast på andra Dr-
ter sigh at nedhsättia/ och liktwäl bäste Handelen
här i Sverige til sigh dragha.

Thesse och flere sådana Misbruuk/ hafwa be-
weekt och förorsakat thenna lofflighe Stadzens
Magistrat och Förmån/ til at efftertänckia the Me-
del/ hwarigenom sådana oordningar/ hwilke Sta-
dhenom til thes Wälstånd förhindra/ fördempas
och affskaffas lūna/ och i samma staden igen andra
godha och lofflighe medel/ Statuter och ordningar/
stadgha och vprätta/ hwar vthaff thenna lofflighe
Stadhen/ såsom andra florerande och wälbestälte
Respubliquer och Städher medh tydhhen florerä och
tilwäxa kunde/ 2c.

The Ordinera och stagha förchenskul såsom efftersöljer.

I.

Hwar och en förnembd Köpman som Dräng
behöfwer/ skal antingen wåra förplichtat at tagha
sigh en Swenssk Gatubodh Dräng/ heller och Ca-
vera

vera och borga för then Fremmande han hafwer/
eller antagher/at når han sina åhr vthtient hafwer/
och han sin eghen man blifwa wil och kan/ at han
sigh härifrån intet begifwer/ vthan sigh så här i
Stockholm eller annorstädes i Sverige nedh sät-
ter och en Borgare blifwer/ 2c.

II.

Ingen Borgare eller hwem thet vara wil/
må säcchia sigh nedher at drifwa någhon Köpenstap
medh hwadh thet hålst år/ så frampth han icke tilfö-
rende hafwer hoos någhon åhrlich Man tient i sex
åhr/ och sedan warit hans Wederlagz Swen i tu
åhr/ och alt således redeligen lärde omgåås medh
sådan Handel och Handtering som han sedhan
bruka wil/ etc.

III.

Når han så således vthtient hafwer och sigh
til någhon Köphandel wil begifwa/ skal han förr
än han ther til trådher/ sigh in för Borgmästare
och Rådth præsentera, och ther angifwa hwar och
huru lenge han tient hafwer/och medh hwadh hand-
tering han tencker sigh til at nåra och vppehålla/
ther vppå han wil Borgerstap winna/ etc.

IV.

Blifwer honom så aff Borgmästare och
Rådth tillåtit/at han så någen wis Handel och Kö-
penstap

penſkap angriper/ ſkal han wara förplichtat ther
wedh at bliſwa/ ſå widt ſåſom then Handelen ſigh
ſträcker/ och ſigh medh ingen annan Handel ther
bredewedh at inmångia/ vthan ther han wil ſigh
till en annan Handel begifwa/ ſkal han ſådant för
Borgmäſtare och Rådth angifwa/ och ther ſin för
re handel och handtering opſäga och affſtä/ förr än
han något annat antagher. Beſlås han här es
moot at handla/ hafwe förſta gången förwårkat
halffparten aff thet han olaghligen handlar medh/
Kommer han oftare igen/miſte altsammans/halff
parten till Stadhen/ och hälfften till thet Gilde han
kladder emoot/ etc. Doch ſkal här medh ingen
warda förbudt at handla vthi Groß ſom en Frem
mande/ medh åthſkillighe och allehanda ſlagz wab
rur/ Vthlånſte/ och Inlånſte/ och then wedh Laſt/
Slep. och Stycke/ them ſom thes wederkommer/
at vthſälja/ och ther iemyte bruke ſin Gatubodh/
hwadh ſlagz Handel och Handtering han ſigh före
tagit hafwer/allenast at han widh en Sort bliſwer/
then han en gång begynt hafwer at handtera/ etc.

V.

Nåſt thenne General Commercie och Handel
ſom är i Groß/ hwilken allom oplåtin är/ ſkole
Borgerſkapet hwar och en för ſigh/ ſom förr är
ſagdt/ tråda till en wiß och Particular Handel och
Wandel

Wandel/ i synnerheet vshwältia sigh en thera sorten
aff them som här effter opnemnas/ och ther widh
aldeles blifwa/ icke mengiandes sigh i någon måt-
to in medh the andra Gillen/ och handtera the Wa-
rur som honom förbudne och androm effterlätne
åhre/ wedh straff som föreskrifwit står/ etc.

VI.

Och på thet alt sådant må deste bättre och rich-
tigare tilgå/ skola aff hwarre Gille och Societet
tvenne åhrliche wålförståndige Mån förordnas/
The ther såsom Aldermån wara skole/ och daghe-
ligh Upsicht hafwa huru såsom tilgåår/ först at in-
gen i Societet emoot theras Stadgar och Ordinan-
tier bryther och ther ifrån trådher/ sedan at ingen
annan sigh ther intränger/ och them i theras Rät-
tigheet någbot Inpass gör. Item hwadh Flårdh
kan inkomma hoos sombligom/ salste Mått/ Alln eller
Wicht/ för högt och dyrt kööp/ och andra såda-
na Klagemål skola the ransaka och erkänna/ och
sådant för Borgmästare och Rådth weta referera
och berättta/ etc.

VII.

Then som en Sijdentyggs Kråmare wil wa-
ra/ och sigh til thet Societetet begifwa/ skal haf-
wa i sin Gatubodh allehanda Sidentygh/ såsom
Sammet/ Uclast/ Raff och hwad the hafwa/ es
hwadh thet år/ som ey aff All giordt/ ther til

allehanda Silkesnörer / Knapper / Item Guld
både Snörer och Knappar / Vnseguld / och Borde-
rade Saker / Pärlor / Bommerstij / Groffgrönt /
och allehanda Flamiste Wahrur / 2c. Tsesse och
flere sådana Wahrur / skal han hafwa them som
oprichtighe äre och godhe / vthan någon skärd och
Bedrägerij / och them icke högre vpsättta och dy-
rare vthsalia / än effter then rättta Prjsh / som ther
vppå aff theras Aldermån / Borgmästare och
Rådth åhrligen giordt och stadgat blifwer / etc.

VIII.

Sedan skole och the serdeles vara för sigh /
som medh allehanda slagz Lärffte handla wilja / så-
som medh Skårduut / Gummerduut / Hållans
Lärffte / tryckt Lärffte / eller hwadh Rampn thet
helst hafwa kan / både grant och groffte / ther til
skole the och hafwa allehanda Knytning både små
och stورا / Item och gran Trå / såsom och hwadh
vthaff Knytning och Lärffte göras kan / såsom Kra-
gar / Skjortor / Näsdukur / Jungfruktroggar /
Rabbatter, öfwerlagh och mera sådant / etc.

IX.

En Klädekrämare skal allenast omgå och
handla medh allallanda slagz Kläde / både fint och
groffte / Kirstin / Bån / Partom / Lybesgråt / alle-
handa Fodertygh / medh hwadh mera i hans Bodh
hörer / etc.

X.

Een Hattstofferare skal allenast hafwa at säl-
ia Hattar/ heela Castorer, och halfwa Castorer
och andra gemene Hattar/ sedhan och ther til al-
lehanda Hatteband/etc.

XI.

Then som medh Jern Warur wil omgås/
skal hafwa allehanda Jern Redskap/ Pistoler/
Bössor/ Swerd/ Yrar/ Ljhar/ Spadar/ Plogh-
billar/ Besseltenger/ Sporar/ Spjkar/ Spiell/
Låds/ Stångjärn/ Ståål/ Grytor/ Kättlar/
Luse Cronor/ Stakar off Teen och Messing/
Naffrar/ Sågar/ Fjlar/ Skrapor/ etc. Kruus
och Flaskefoder/ Skrija/ Kistor/ Stolar/ Snic-
lare/ Swarfware och Smedie Redskap/ etc.

XII.

Een Glaas Kråmmare skal och särdeles om-
gåås medh allehanda slagz Glaas/ såsom Fön-
sterglaas och Dryckesglaas både finare och samrel
ther til Kruus och fina Steentåril/ både Skålar/
Faat/ Flastor/ och Drikes Kruus/ Item och
Flaskefodher/ etc.

XIII.

Sedan skal och them een särdeles Handel
wara effterlåten/ som medh allehanda Fransöfke
wahrur wele omgå/ såsom medh Kniswar/ Sax-
ar/ Speglar/ Kambar/ Benbössor/ poudre fiådrar/

Corall, Halsband/ Armband och flere sådana saker som ther til höra / etc.

XIV

En Kryddekrämare blifwer allenast wedh Krydder / såsom Rusin / Fijlon / Mandel / Caneel / Anijs / Saffran etc. Sucker Confect, och alle handa insyltade Sucat, Citroner, Pomeranser / Dlifwer / Apler / Pårun / Honigh och Wax / Item och ther til allehanda Kryddefröd / Item och Sterkelse / såsom och allehanda Målarefergor och hwadh mera ther til kan lända / och skal här medh hållas / såsom medh the andre Societeter och Gille at the aff thes inspectorer och Aldermån / såsom och någre aff Rådhet skole Åhrligen besichtigas och bepröfwas / om ther något odugse och slård ibland finnes / och om the någon theas stadgha öfwerträdt hafwa / och Köpet högre opsatt än thet aff Aldermån och Rådhet tilförende är satt wordet / etc.

XV.

En Apotekare må hafwa faalt allahanda slagz Krydder / som til Läkedom och Artzney tienat tesliktes allahanda Oliteter och Spiritus, Bråkade saker och annat släkte / såsom och allehanda slagz Kryddat Wijn / etc.

XVI.

Hoos Wijnhandlare och vchi theas Gille / skole finnas allehanda slagz Drycker både Söl och Wijn /